

Mendels, mr Maurits (Maup)

's-Gravenhage 25 december 1868 - Theresienstadt 3 juni 1944

Bron: Wikipedia

Eerste propagandist voor de [SDAP in de Zaanstreek](#), eerste sociaaldemocraat in de gemeenteraad van Zaandam, redacteur van het [Radicaal Volksblad](#) en [De Voorpost](#), raadslid in Utrecht, lid van Provinciale Staten van Utrecht, lid van de Eerste en de Tweede Kamer.

Zoals veel van de vroege socialisten kwam Mendels uit een welgesteld milieu. In Den Haag bezocht hij het gymnasium, daarna studeerde hij rechten te Leiden. Hij begon vervolgens een journalistieke carrière en kwam te wonen in Zwolle. Daar werd hij, eerst nog in het geheim, lid van de SDAP. In het theoretische tijdschrift van de SDAP *De Nieuwe Tijd* publiceerde hij onder de pseudoniemen Ictus wetenschappelijke artikelen en Icta gedichten.

[Jaap 't Hoen](#) schreef dat Mendels in het socialisme een levensideaal en een wereldbeeld vond, dat aansloot bij zijn belevingswereld. Voorts wordt er verband gelegd met zijn joodse afkomst. De Joden waren altijd een achtergestelde bevolkingsgroep geweest, daardoor voelden in buiten- en binnenland vele joodse intellectuelen zich tot het socialisme aangetrokken. In 1901 begon Mendels ook publiekelijk het socialisme te belijden. Hij werd redacteur van het dagblad van de SDAP *Het Volk*.

In 1902 volgde zijn benoeming tot propagandist van de SDAP in de Zaanstreek. Dat was een baan waar vrijwel geen inkomen tegenover stond. Weliswaar vestigde Mendels zich ook als advocaat in Zaandam, maar hij kreeg nauwelijks opdrachten. De meeste keren dat hij in de rechtszalen optrad was dat bij zaken tegen arbeiders. Mendels werkte dan pro deo. Zijn inkomen werd aangevuld door de dichter [Herman Gorter](#).

Eerste socialist

Zijn functie als propagandist betekende overigens niet zijn eerste kennismaking met de Zaanstreek. In 1901 was hij door het district Zaanstreek kandidaat gesteld bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer. Hij werd toen nipt verslagen. Bij tussentijdse gemeenteraadsverkiezingen in Zaandam in 1904 haalde hij het wél. Hij werd zo de eerste socialist in de Zaandamse raad.

In 1906 vertrok Mendels uit de Zaanstreek. Hij kon er geen redelijk bestaan vinden en werd daarnaast nauwelijks gewaardeerd. Ofschoon hij een goed en geestig spreker was, vond hij nauwelijks aansluiting bij de nog voornamelijk anarchistisch georiënteerde Zaanse arbeidersbeweging. Mendels, in 1905 inmiddels tot lid van de Tweede Kamer gekozen, verhuisde naar Utrecht. In de Zaanstreek werd hij als propagandist opgevolgd door [mr. Jan Duijs](#).

In Utrecht kwam Mendels in 1907 in de gemeenteraad en daarna ook in de Provinciale Staten. Na een korte vrijage met de marxistische Sociaal Democratische Partij, keerde hij in 1909 terug tot de SDAP. In 1913 werd hij namens het Friese district Schoterland opnieuw in de Tweede Kamer gekozen. In 1918 volgde de overstap naar de Eerste Kamer, waar hij tot 1937 zitting in zou houden. Tijdens de oorlog werd Mendels slachtoffer van de jodenvervolging. Hij werd weggevoerd en stierf op 75-jarige leeftijd in het concentratiekamp Theresiënstadt.

Externe link:

[Biografisch Woordenboek van het Socialisme en de Arbeidersbeweging in Nederland over Mendels](#).

Zie ook: [Socialisme 3.2. De Sociaal-Democratische Arbeiders Partij SDAP](#). en [Socialisme 4.3. De SDAP raadslid, kamerlid, statenlid, redacteur](#)

From:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/> - **ZaanWiki**

Permanent link:

<https://www.zaanwiki.nl/encyclopedie/doku.php?id=mendels>

Last update: **2019/05/15 09:30**

